

מדת בדת

לע"נ הגה"ק ר' שלמה בן ר'
מרדכי גולדמן מזועהיל זצ"א
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 303 פרשת בחוקותי תשע"ח

זבחים כח-לד

מבאר שזבדי בר לוי למד מגזירה שוה, שכתוב את קודש ה' חילל ונכרתה וכתוב ושרפת את הנוותר באש לא יאכל כי קדש הוא וא"כ למדנו כרת בנוותר ובנוותר נאמר ואוכליו עווננו ישא למעט מחשבת חוץ למקומו מכרת, אך יש להקשות מנין שהפסוק הארוך של פרשת צו נאמר על חוץ לזמנו והפסוק של קדושים נאמר על חוץ למקומו, ויש לומר שעדיף ללמוד את הפסוק של צו על חוץ לזמנו שלומדים עוון עוון מנוותר שהוא דומה לו בז"ב אך ניתן לומר להיפך שהפסוק של קדושים נאמר על חוץ לזמנו והתורה כתבה בנוותר למעט את הדומה וסמוך לו, ורבא מבאר שלומדים חוץ לזמנו וחוץ למקומו מהפסוק של צו, שכתוב **אם אכל יאכל** שמדובר בשתי אכילות בין אכילת אדם ובין אכילת מזבח, ומבשר זבח שלמיו לומדים שכמו ששלמים מפגלים ומתפגלים כך כל הקרבנות, שלישי זה חוץ לזמנו, מלא ירצה לומדים שהכשרת פסול ככשר שהקרבן כשר רק בקרבו כל מתיריו כך הרצאת פסול בקרבו כל מתיריו, מהמקריב לומדים שהפסול הוא בהקרבה ולא בשלישי, מאותו לומדים שהפסול הוא בזבח ולא בכהן,

דף כט מלא יחשב לומדים שלא יערב בו מחשבות אחרות פיגול זה חוץ למקומו יהיה מלמד שמצטרפים זה עם זה, והנפש האוכלת ממנו היינו אחד ולא שנים וזה חוץ לזמנו שלומדים עוון עוון מנוותר שהוא דומה לו בז"ב, ורב פפא מקשה לדברי רבא מה לומדים משלישי של פרשת קדושים, אמר רבא שלומדים משם שפסול פיגול הוא רק במקום שהוא משולש בשם ובשר ואימורים למעט היכל שאין בו אימורים ובשר, אך קשה שניתן ללמוד את זה מהפסוק של צו ממה שהתורה כתבה את זה בלשון שלישי, ואמר רב אשי שכשאמר שמועה זו לפני רב מתנה הוא אמר שמה שכתוב שם שלישי היינו אומרים משלישי זה פרט ופיגול הוא כלל וכשכתוב פרט וכלל הכלל מוסיף על הפרט ונרבה שאר מקומות, קמ"ל שחייב רק במקום המשולש.

שנו בברייתא על הפסוק ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו אמר ר"א כוף אונך לשמוע שמדובר במחשב לאכול מהזבח ביום השלישי שאין לומר שמדובר שאכל ממש שלא מסתבר שדבר שהיה כשר יחזור ויפסל, אמר ר"ע שמצאנו בזב זבחה ושומרת יום כנגד יום שהם בחזקת טהרה ואם ראו סתרו ולכן אין לתמוה על פיגול שיתכן שכשעבר זמן אכילתו נפסל הזבח, אמר ר"א שכתוב המקריב שהפסול הוא בשעת הקרבה ולא בשלישי, ואין לומר שהמקריב נאמר על הכהן עצמו כי כתוב אותו וזה נאמר על הזבח, וכן עזאי למד מאותו שאף שהתורה אמרה לא יאחר אך הקרבן מרצה שרק כאן נאמר אותו לא ירצה ואחר כן מרצה, ואחרים למדו מהפסוק לא יחשב שרק המחשבה פוסלת ולא שלישי, וכן עזאי שלמד מאותו למעט מאחר נדרו הוא למד שהפסוק מדבר בזבח ולא בכהן כדברי אחרים או שממשמעות לא ירצה משמע שזה הולך על הקרבן שלשון זה לא שייך על הכהן, ויש להקשות שלמדנו שמאחר נדרו לא ירצה כמו ששינוי שאחרים אמרו שאין לומר שבכור שעברה שנתו עמוד ב הוא פסול כפסולי המקודשין שכתוב ואכלת לפני ה' אלוקיך מעשר דגןך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך ומקישים בכור למעשר שכמו שמעשר לא נפסל משנה לחברתה כך בכור לא נפסל משנה לחברתה, ויש לומר שמההיקש היינו אומרים שרק בכור שלא בא להרצאה לא נפסל אך קרבנות שבאו לרצות הם לא ירצו לאחר זמנם קמ"ל שהם כשרים, אך קשה שכבר למדו את זה מהפסוק והיה כך חטא ולא

דף כח אם המשנה סוברת שעור אליה כאלה יש להוכיח שמחשבת אכילת מזבח מפגלת כאכילת אדם, ושמואל אומר שמשנתנו סוברת כר"א שמחשבים מאכילת מזבח לאכילת אדם ומאכילת אדם לאכילת מזבח ששינוי שהשוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול או להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור"א פוסל, ויש להקשות שאם משנתנו כר"א א"כ מדוע כתוב לקמן זה הכלל כל השוחט והמקבל והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר ומשמע שרק דבר שדרכו לאכול וא"כ זה רק לדעת רבנן, ויש לומר שאכן הרישא כר"א והסיפא כרבנן, ורב הונא מתרץ שעור אליה אינו כאלה, ורבא מבאר שטעמו של רב הונא שכתוב חלבו האליה ולא עור האליה, ורב חסדא מבאר שעור אליה כאלה ומשנתנו דברה כאלה של גדי והם לא תירצו כשמואל שעדיף לא להעמיד שהרישא כר"א והסיפא כרבנן, והם לא תירצו כרב הונא כי הם סוברים שעור אליה כאלה, ורב הונא לא תירץ כרב חסדא שקשה לומר שמשנתנו מחדשת שעור אליה כאלה שהרי כבר שינוי ואלו שעורותיהן כבשרם עור שתחת האליה, ורב חסדא אומר שיש חידוש במשנתנו שלא נאמר שרק לגבי טומאה זה מצטרף כי הוא רך אך לגבי אכילה אינו כאלה שיתכן לומר שאכילת קדשים נחשבת רק אכילה חשובה כדרך שהמלכים אוכלים ומלכים לא רגילים לאכול עור אליה, קמ"ל שזה נחשב אכילה לגבי מחשבה, ויש להוכיח ממה ששינוי השוחט עולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת וחוץ לזמנו פיגול וחייב עליו כרת, ואלעזר בן יהודה איש אבלים אומר בשם ר"ש בן יהודה איש כפר עיכוס בשם ר"ש שבין עור בית הפרסות של בהמה דקה ובין עור ראש של עגל הרך ובין עור שתחת האליה וכל שמנו חכמים לגבי טומאה ואלו שעורותיהן כבשרם לרבות עור של בית הבושת, חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת, ולכאורה משמע שזה רק בעולה שהיא כליל ובשאר זבח מחשבה בהם לא תפסול, ולרב הונא מובן מדוע כתוב עולה ולרב חסדא קשה מדוע לא כתוב זבח, ורב חסדא יבאר שמדובר באליה של גדי, ועוד יש לומר שהוא שנה בברייתא הזו זבח.

מחשבת חוץ למקומו פוסלת ומחשבת חוץ לזמנו מפגלת אמר שמואל שלומדים את זה ממה שכתוב שני פסוקים, ומבאר רבה שבפסוק אחד כתוב שלישי וזה חוץ לזמנו ובפסוק אחר כתוב פיגול הוא זה חוץ למקומו והנפש האוכלת ממנו והיינו מאחד ולא משנים ללמד שחייב כרת הוא רק בחוץ לזמנו, ואין לומר שרק בחוץ למקומו ולמעט חוץ לזמנו שעדיף לרבות כרת בחוץ לזמנו שהפסוק פתח בו אך מצד שני נאמר שזה מרבה חוץ למקומו שהוא סמוך לכרת, מבאר אב"י שרב יצחק בר אבדימי אמר בשם רבה שסומכים על הברייתא שהפסוק שאומר שלישי בפרשת קדושים הוא מיותר שהרי כבר שינוי בפרשת צו ואם אכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי, עמוד ב ואם זה מיותר לגבי חוץ לזמנו לומדים משם מחשבת חוץ למקומו ושם התורה כתבה בנוותר ואוכליו עווננו ישא למעט חוץ למקומו, ואין לומר שהכרת נאמר בחוץ למקומו ולמעט נותר שמסתבר שבנוותר יש כרת שיש ללמדו בעוון עוון מחוץ לזמנו שהוא דומה לו לגבי זמן, וזה פסול ששייך גם בבמה, אך קשה שנאמר שהפסוק מלמד שיהיה כרת בחוץ למקומו שהוא דומה לחוץ לזמנו שזה פסול מחשבה ואפילו במקצת מהקרבן וזה פסול בדם ובשניהם נאמר שלישי, ור' יוחנן

בקרבת חטא, ויש לומר שבן עזאי ילמד מזה שלא יהיה חטא באשתך שלא נאמר שר' א או ר' יוחנן אמרו שאשתו של אדם מתה כשמבקשים ממנו מה שהתחייב ולא הביא שכתוב אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך וא"כ נאמר שאשתו תמות גם בעוון של כל תאחר, קמ"ל שלא.

אחרים למדו מלא יחשב, ור' א למד מלא יחשב כדברי ר' ינאי שמחשבות מוציאות זו מזו שכתוב לא יחשב שלא יערב מחשבות אחרות, ורב מרי שנה שר' ינאי למד מלא יחשב שהמחשב בקדשים לוקה והקשה רב אשי שלא לוקים על לאו שאין בו מעשה, אמר רב מרי שזה כדעת ר' יהודה שלוקים על לאו שאין בו מעשה.

משנה זה הכלל: השוחט המקבל המהלך והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר אם חשב חוץ למקומו פסול ואינו חייב כרת ואם חשב חוץ לזמנו זה פיגול וחייב עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו, כגון ששחט בשתיקה וקיבל הלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו וקיבל הלך וזרק בשתיקה או ששחט קיבל והלך חוץ לזמנו זה נקרא שהמתיר קרב כמצותו, אך אם שחט חוץ למקומו וקבל הלך וזרק חוץ לזמנו, או ששחט חוץ לזמנו וקיבל הלך וזרק חוץ למקומו או ששחט קיבל והלך חוץ למקומו, וכן פסח וחטאת ששחט שלא לשמו וקבל הלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו וקבל הלך וזרק שלא לשמן או ששחט וקבל והלך וזרק שלא לשמן בכל אלו לא קרב המתיר כמצוותו, ואם שחט על מנת לאכול כזית בחוץ כזית למחר או כזית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר, או כחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת ור' יהודה סובר שהכלל הוא שאם מחשבת הזמן קודמת למחשבת המקום זה פיגול וחייבים כרת ואם מחשבת המקום קודמת למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת, ולחכמים בשניהם פסול ואין בו כרת, אם חשב לאכול חצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר כי אכילה והקטרה לא מצטרפים. **גמרא** אילפא אומר שר' יהודה ורבנן נחלקו בשתי עבודות אבל בעבודה אחת גם לר' יהודה לא נעשה פיגול במחשבה מעורבת, ור' יוחנן סובר שנחלקו גם בעבודה אחת שלר' יהודה תמיד הולכים אחר לשון ראשון, ולכאורה מוכח כדברי אילפא שהמשנה בתחילה דברה בשתי עבודות וא"כ גם בסיפא מדובר בשתי עבודות אך לר' יוחנן קשה שבתחילה המשנה דברה בשתי עבודות ובסיפא רק בעבודה אחת,

דף ל ויש לומר שאכן לר' יוחנן המשנה בתחילה דברה בשתי עבודות ובסיפא היא מדברת בעבודה אחת, ולכאורה לר' יוחנן מובן מדוע אומר ר' יהודה זה הכלל שזה בא לרבות עבודה אחת אך קשה לדעת אילפא שגם בסיפא מדובר בעבודה אחת מה בא לרבות זה הכלל.

שנינו במסכת תמורה שאם אמר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים לר"מ זה תמורת עולה ולר' יוסי אם הוא התכוון לכך מתחילה והרי לא שייך לומר שני שמות יחד א"כ דבריו קיימים, אך אם בתחילה הוא מתכוון לתמורת עולה ואח"כ הוא נמלך בדעתו חל תמורת עולה ונחלקו באופן שאמר הרי זו תמורת עולה ושלמים או באופן שאמר לחצות אותה לעולה ושלמים, שלאב"י ר"מ מודה בזה ששניהם חלו ור"ב סובר שגם בזה חלק ר"מ והוכיח ר"ב משחיטה ששחט לשם שני דברים הרי זה ודאי כמו לחצות ובכ"ז נחלקו ר' יהודה ורבנן במשנתנו, אמר לו אב"י האם אתה סובר שהמתיר בשחיטה הוא סוף השחיטה הרי כל מעשה השחיטה זה מתיר ואין הבדל בין חלות תמורה לשחיטה ובמשנה מדובר שהוא אומר סימן ראשון לשם חוץ לזמנו וסימן שני חוץ למקומו, אך קשה שלגבי קמיצה לא שייך לומר תחילה וסוף, ויש לדחות שמדובר שהקטיר קומץ מנחה לשם חוץ לזמנו וקומץ לבונה לשם חוץ למקומו, אך קשה ממנחת חוטא שאין בה לבונה ולכאורה נחלקו גם בה, ויש לומר שאכן לא נחלקו במנחת חוטא, ורב אשי אומר שאם נאמר שנחלקו גם במנחת חוטא יש לומר שנחלקו במחשבת הולכה בפסיעות,

רב שימי בר אשי סבר כאב"י ורב הונא בר נתן סבר כרבא, ורב דימי מבאר שר"מ הולך בשיטת ר' יהודה שתופסים את הלשון הראשון שאם מחשבת זמן קודמת למחשבת המקום זה פיגול **עמוד ב** ואב"י מקשה הרי רבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שיתכן לקרב את דברי ר"מ ור' יוסי שלא יחלקו אמר רב דימי וכי הם לא חולקים אמר אב"י שהם חולקים במה שהם חלקו ולא בדבר אחר כמו שאמר ר' יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שלכר"ע אם אמר תחול זו ואח"כ זו השניה לא חלה ואם אמר לא תחול זו אלא א"כ תחול זו לכר"ע זה חל ונחלקו כשאמר שתהיה תמורת עולה תמורת שלמים שלר"מ כיוון שלא אמר שתהיה תמורת עולה ושלמים והוא אמר תמורת עולה תמורת שלמים הוא חזר בו וחלה הראשונה, ולר' יוסי אם היה אומר תמורת עולה ושלמים היינו אומרים שכוונתו חציה עולה וחציה שלמים ולכן אמר תמורת עולה תמורת שלמים לומר שהוא מתכוון שכולה עולה וכולה שלמים, אמר רב דימי שרבה בר בר חנה אמר שלא נחלקו ואני אומר שכן נחלקו.

עולא או ר' אושעיא אומר האם יתכן שהחברים מבבל יודעים אם כתוב במשנה כזית כזית אך אם אמר כזית וכזית לכר"ע זה עירוב מחשבות ואינו פיגול, או ששנינו כזית וכזית שלר' יהודה זה פרט וכ"ש אם אמר כזית כזית, ולכאורה יש להוכיח ממה שלוי שאל את רבי באופן שחשב לאכול כזית למחר בחוץ ואמר רבי האם זה שאלה ודאי זה עירוב מחשבות, אמר ר"ש בנו הרי שנינו במשנתנו לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית למחר כחצי זית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת, מוכח שאם יאמר כזית למחר בחוץ זה עירוב מחשבות אמר לו רבי שלוי שאל דבר חכמה ואתה מוכיח מהמשנה אלא שלך שניתי במשנה שנחלקו בין כזית כזית בין כזית וכזית לכן הוכחת מהמשנה שר' יהודה יודה בכזית למחר בחוץ, אך ללוי שניתי רק מחלוקת אחת והוא שמע שאמר התלמידים שנו שנחלקו בב' דברים ולכן הוא הסתפק האם מה ששמעתי הוא דוקא ובמקרה שלהם זה עירוב מחשבות, או ששלהם בדוקא ורק לי שיר רבי וממה ששייר לי מחלוקת אחת א"כ גם לדבריהם שייר רבי באופן שאמר למחר כבחוף, ואם נאמר שרבי שנה ללוי שנחלקו בכזית וכזית זה ודאי לא שייר שהרי כ"ש שכזית כזית זה פרט אלא שלוי שנה לו כזית כזית ולוי לא שאל את רבי באופן שאמר כזית וכזית אלא אמר לעצמו אשאל שאלה אחת ואבין מהתשובה גם בשאלה השניה שאם אשאלנו על כזית וכזית אם יענה לי שזה כלל כ"ש שכזית למחר בחוץ הוא כלל, ואם יאמר לי שזה פרט אשאל אותו על כזית למחר בחוץ, ואם היה שואל על כזית למחר בחוץ ורבי היה עונה שזה פרט לוי היה לומד בכ"ז שכזית וכזית הוא פרט אך אם רבי היה עונה שזה כלל ולוי היה שואל על כזית וכזית א"כ רבי היה כועס עליו שזה ק"ו,

דף כא שאם כזית וכזית הוא כלל ודאי כזית למחר בחוץ הוא כלל.

באופן שחשב חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו סובר רבא שאומרים ויקץ כישן הפיגול, ורבא המנונא אומר שזה עירוב מחשבות ואינו פיגול, ורבא אומר שיש ללמוד את דבריו ממה ששנינו שאם בלל שיעור כביצה אוכלין טמאים ראשון עם כביצה אוכלין טמאים שני הכל ראשון, ואם חלקם שניהם שני, ומשמע שאם יחזור ויערבם יעשו ראשון שהרי כתוב בסיפא שאם כל אחד נפל על תרומה היא נפסלה ואם נפלו שניהם על תרומה היא נעשית שניה א"כ זה חזר לקדמותו ע"י עירוב, ורב המנונא מוכיח ממה ששנינו שאוכל שנטמא באב הטומאה מצטרף עם אוכל שנטמא בראשון לטמא כקל שבשניהם ומשמע גם באופן שהשלים מאוכל אחר ולא אומרים שזה חזור לקדמותו, ויש לדחות שנטמא כקל רק כשלא השלים באוכל טמא ראשון,

באופן שאמר חצי זית חוץ לקמומו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו רב דימי הביא בשם בר קפרא שזה פיגול שחצי זית לא מועיל במקום כזית ורבין הביא מדברי בר קפרא על מקרה שאמר חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו שזה פיגול שחצי זית של חוץ למקומו שאמר אח"כ לא מועיל במקום כזית, ורב אשי שנה את דברי בר קפרא אפילו באופן שאמר חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו שזה פיגול שחצי זית לא מועיל במקום כזית.

ר' ינאי אומר שאם חשב שיאכלוהו כלבים מחר זה נחשב פיגול כמו שכתוב ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל, ור' אמי מקשה א"כ גם בחשב שתאכל האש למחר זה יגלל כמו שכתוב תאכלהו אש לא נופח, ואין לומר שאכן זה פיגול שהרי שנינו להדיא שאם חשב לאכול חצי זית ולהקטיר חצי זית כשר שאכילה והקטרה לא מצטרפים, ויש לדחות שהמשנה דברה כשהוציא בלשון הקטרה אך אם הוציא בלשון אכילה זה יפגל.

רב אשי מסתפק באופן שחשב לאכול כזית בשני בני אדם האם הולכים אחר המחשבה ויש בה שיעור או שהולכים אחר האוכלים ובכל אחד מהם אין שיעור, ואביי מוכיח ממה ששנינו שאם חשב לאכול חצי זית ולהקטיר חצי זית כשר שאכילה והקטרה לא מצטרפים **עמוד ב** משמע שאם יחשוב לאכול ולאכול כמו אכילה והקטרה והיינו בשני בני אדם הם יצטרפו.

רבא מסתפק באופן שחשב לאכול חוץ לזמנו יותר משיעור אכילת פרס האם ניתן לדמות לאכילת גבוה שמפגל גם ביותר מכדי אכילת פרס או שנדמה רק לאכילת הדיוט, ואביי רצה להוכיח ממה שאמרה המשנה שאכילה והקטרה לא מצטרפים משמע שאם יחשוב רק לאכול בזמן של הקטרה זה יהיה פיגול גם ביותר מכדי אכילת פרס, ויש לדחות שיש אופן של הקטרה במהרה כשעשו היסק גדול.

המשנה אמרה שמחשבת אכילה והקטרה לא מצטרפים ולכאורה יש לדייק שאם יחשוב על דבר שאין דרכו לאכול זה יצטרף, ויש להקשות ששנינו ברישא שחשב לאכול את שדרכו לאכול משמע שבדבר שאין דרכו לאכול לא מפגל, ור' ירמיה דוחה שזה לדעת ר"א שאומר שמועיל מחשבה מאכילת אדם לאכילת מזבח או אכילת מזבח לאכילת אדם, כמו ששנינו השוחט זבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור"א פוסל, אביי אומר שזה גם לרבנן ואין לדייק שזה כולל אכילת דבר שאין דרכו לאכול אלא לאכול דבר שדרכו לאכול, אך קשה מה החידוש הרי דבר שדרכו לאכול כבר שנינו ברישא ואם בא לחדש שחצי זית למחר וחצי זית בחוץ פוסל גם את זה למדנו כבר ברישא, ואם בא לחדש שאכילה והקטרה לא מצטרפים גם את זה כבר למדנו ברישא, אלא בא לחדש שמחשבה מועילה רק בדבר שדרכו לאכול ואם כן לאכול ולהקטיר מיותר שהרי אם נאמר שדבר שאין דרכו לאכול לא מצטרף כ"ש שלאכול ולהקטיר לא יצטרף, ויש לדחות שיש בזה חידוש שלא נאמר שרק בדבר שאין דרכו לאכול לא מצטרף אך אכילה והקטרה יצטרפו שזה דרכו בכך וזה דרכו בכך, קמ"ל שאינם מצטרפים.

פרק כל הפסולים

משנה כל הפסולים ששחטו השחיטה כשירה והיא כשרה בזרים ובנשים ועבדים וטמאים ואפילו בקדשי קדשים אך הטמאים יזהרו שלא לגעת בבשר, וכיון שהפסולים כשרים לשחוט א"כ הם פוסלים במחשבה,

דף לב כל הפסולים שקבלו את דם הזבח חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם עדיין יש דם הנפש בבהמה יחזור הכשר ויקבל, אם קבל הכשר ונתן לפסול הוא יחזיר לכשר וכן אם קיבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו ואם קיבל בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש, אם נשפך הדם מהכלי על הרצפה ואספו כשר אם נתן על הכבש שלא כנגד היסוד או שנתן את

הנתנים למטה למעלה ואת הניתנים למעלה למטה ואת הניתנים בפנים בחוץ ואת הניתנים בחוץ בפנים אם יש עדיין מדם הנפש יחזור הכשר ויקבל. **גמרא** במשנה כתוב שפסול ששחט כשר משמע שלכתחלה לא ישחוט, אך קשה ששנינו ששחיטה בזר כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ונשים ועבדים וטמאים ואף בקדשי קדשים ואין לומר שזה כשר רק בכהנים שהרי כתוב בפסוק ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ואין לומר שגם שחיטה בכלל שהרי כתוב ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן משמע שרק מקבלה ואילך זה מצוה בכהנים וא"כ שחיטה כשרה בכל אדם, ויש לומר שאכן זר שוחט לכתחילה אך כיוון שהמשנה רצתה למנות גם טמאים שודאי לא ישחטו לכתחילה גזירה שמה יגעו בבשר לכן המשנה כתבה ששחטו, ויש להקשות איך כשר בטמא בדיעבד הרי שנינו על הפסוק וסמך ושחט שכמו שסמיכה היא רק בטהורים כך שחיטה בטהורים, יש לומר שזה רק מדרבנן, אך קשה שנלמד שחיטה מסמיכה שכמו שסמיכה כתוב לפני ה' כך גם בשחיטה כתוב לפני ה', אך יש לומר שיכול לעמוד בחוץ ולשחוט בסכין ארוכה, ואין לומר שגם בסמיכה יכניס ידו ויסמוך שהרי ביאה במקצת נחשבת ביאה שאסורה בטמא, ורב חסדא שנה באותה ברייתא להיפך שלומדים סמיכה משחיטה שכמו ששחיטה היא בטהורים כך סמיכה היא בטהורים, ולכאורה כמו שבשחיטה כתוב לפני ה' כך בסמיכה כתוב לפני ה' יש לומר שיכול להכניס ידו ולסמוך אך קשה שגם בשחיטה יכול להכניס סכין ולשחוט, ויש לומר שזה כדעת שמעון התימני שלמד מהפסוק ושחט את בן הבקר לפני ה' שידיו של השוחט יהיו לפניו מהנשחט והשוחט צריך להיות לפני ה'.

עולא אומר בשם ר"ל שאם טמא הכניס ידו לפניו הוא לוקה שכתוב בכל קודש לא תיגע ומקשים ביאה לנגיעה כמו שנגיעה במקצת נחשבת נגיעה כך ביאה במקצת נחשבת ביאה, ורב הושעיא הקשה ממה ששנינו שם חל שמיני של מצורע בערב פסח וראה קרי באותו יום וטבל אמרו חכמים שאף שטבול יום אחר לא נכנס הוא יכול להכנס שעשה של פסח שיש בו כרת דוחה עשה שאין בו כרת, ולר' יוחנן אפילו עשה אין בטבול יום שלמדו מהפסוק ויעמוד יהושפט בקהל יהודה וירושלים בבית ה' לפני החצר החדשה וביאר ר' יחנן שחדשו בה דברים ואמרו שטבול יום לא יכנס למחנה לוי, ואם נאמר שביאה במקצת נחשבת ביאה א"כ איך הוא מכניס את ידיו למתן בהונות הרי גם בעשה של שילוח טמאים יש כרת, אמר עולא ממה שאתה מביא ראיה הוכיח לך להיפך שזה היתר רק במצורע מתוך שהותר לצרעתו מותר לקריו, אביי אומר שלדברי עולא שאם רוב ישראל היו זבים והם נעשו אח"כ טמאי מתים כיון שהותרו לטומאתם הותרו לזיבתם, ואביי דוחה שטומאת מת הותרה וטומאת זיבה לא הותרה אך אולי כוונתך למקרה הפוך שרובם היו טמאי מתים ונעשו זבים מתוך שהותרו לטומאת מת הותרו לזיבתם, אך עדיין קשה שאין ראיה ממצורע שהותר למתן בהונות אך טומאה היא רק דחוייה ונדחתה רק לטומאת מת ולא טומאת זיבה, אך רבא סובר שאדרבה מסתבר להיפך שמצורע זה היתר והותר רק לצרעת ולא לקרי אך בטומאה שהיא דחוייה מה ההבדל בין דחיה אחת לשתי דחיות,

דף לג מאביי ורבא משמע שטומאה דחוייה בציבור, לכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שבכל הסמיכות שהיו בעזרה זה נקרא תקף לסמיכה שחיטה מלבד הסמיכה של המצורע שהיתה בשער ניקנור שמצורע לא יכול להכנס עד שיזו בשבילו מדם חטאתו ואשמו ולכאורה אם נאמר שביאה במקצה אינה ביאה מדוע שלא יכניס ידו ויסמוך, אמר רב יוסף שזה לשיטת ר' יוסי בר' יהודה שהצפון הוא רק מקור המזבח וזה רחוק יותר מכ"ב אמה, אך קשה שנאמר שיעשו פשפש כנגד צפון המזבח ויסמוך שם, ביארו אביי ורבא שנאמר הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכת התבנית

חיה וזה דומה לתלמיד שרבו אמר לו אל תביא לי אלא חיטים והביא חיטים ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו ופסול **עמוד ב** וקשה על דברי ר"ל.

ר"ל שאל את ר' יוחנן אם פסול קיבל דם וזרקו אם עשה את הדם שנשאר בצואר שיריים והוא פסול, או שלא עשאו שיריים והכשר יכול לחזור ולקבל, אמר ר' יוחנן שרק פסול של חוץ לזמנו או למקומו עושה שיריים כיון שהוא מרצה לפיגולו, ורב זביד שנה ששאלת ר"ל היתה אם כוס פסול עושה את חבירו שיריים אמר לו ר' יוחנן מה אתה סובר בפסול עצמו שאם הוא עושה שיריים א"כ גם כוס עושה שיריים ואם אינו עושה שיריים גם כוס פסול אינו עושה שיריים, ורב ירמיה מדפתי שנה שאבוי שאל את רבה אם כוס עושה את חבירו דיחוי והוא ישפך לאמה או שעושה אותו שיריים וישפך ליסוד, ורבה אמר שנחלקו בזה ר"א בן ר"ש ורבנן, ששנינו שלמעלה בשעיר נשיא נאמר את דמו ישפוך ולמטה בחטאת יחיד נאמר את כל דמה ישפוך ואם קיבל את דם החטאת בד' כוסות ונתן מתנה אחת מכל אחד כולם נשפכים ליסוד שכתוב ואת כל דמה, ואין לומר שאם נתן ד' מתנות מכוס אחד שישפכו כולם ליסוד שהרי כתוב ואת דמו ואותו כוס ישפך ליסוד והשאר ישפכו לאמה, ור"א בן ר"ש סובר שאם קיבל דמו בד' כוסות ונתן ד' מתנות מכוס אחד כולם ישפכו ליסוד שכתוב ואת כל דמו ישפוך ומה שכתוב קודם ואת דמה ישפוך ביאר רב אשי שזה בא למעט שיריים שבצואר הבהמה.

המשנה כתבה שבחזרו וקיבל כשר או בימין וכלי קודש כשר וצריך לחדש בכל המקרים שאם היינו כותבים בפסול היינו אומרים שרק פסול בטומאה כשר לחזור בכשר כיון שטומאה הותרה בציבור אך בקיבל בשמאל לא יועיל ואם היינו שונים בקיבל בשמאל היינו אומרים שרק בזה יועיל לקבל בימין כי יש הכשר לעבודה בשמאל ביוה"כ, אך בקבל בכלי חול לא יועיל ואם היינו שונים בקבלה בכלי חול היינו אומרים שרק בהם יועיל כי ניתן לקדשם אך בכל השאר לא יועיל.

יש להקשות מדוע יועיל קבלה מחדש בהכשר הרי כבר היה דיחוי, אמר רבינא לרב אשי שרב ירמיה מדפתי ביאר בשם רבא שזה לדעת חנן המצרי שאין דיחוי בקרבן כמו ששנינו לענין שעיר המשתלח שמת שיביא שעיר אחר לזווג לו ורב אשי מבאר שדבר שבידו לתקנו אינו נקרא דיחוי, ורב שיאי מוכיח כדברי רב אשי שר' יהודה הוא הסובר שיש דיחוי כמו ששנינו שר' יהודה אמר שאם נשפך הדם ימות המשתלח ואם מת המשתלח ישפך הדם ור' יהודה עצמו אמר שבדבר שהוא בידו אינו דיחוי שר' יהודה אמר שימלאו כוס מדם התערובות וזרק זריקה אחת כנגד היסוד ואם ישפך אחד מהקרבנות נמצא שהוא מכשירו, ושאלו את ר' יהודה הרי לא התקבל בכלי ולכאורה מי אמר שלא התקבל אלא שחששו שמא לא התקבל, אמר ר' יהודה שאכן הוא דיבר כשהתקבל כבר בכלי.

ואין לשנות כלל בבנין המקדש, וללישנא בתרא ביאר רב יוסף שהסומך צריך להכניס את ראשו ורובו כיון שבסמיכה צריך בכל כוחו, אך יש להקשות שאם רב יוסף סובר שסמיכת אשם מצורע הוא מדאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה הוא מדאורייתא א"כ המצורע יכול להכנס להדיא כיון שהתורה מצריכה אותו לסמוך, ורב אדא בר מתנא אומר שלא נתנו לו להכנס שמא ירבה בפסיעות, וללישנא בתרא רב אדא בר מתנא אמר שאמנם סמיכת אשם מצורע היא מדאורייתא אך הצורך לסמוך תכף לשחיטה הוא רק מדרבנן, ויש להוכיח מהברייתא לעיל שלמדו ששחיטה בטהורים כמו שסמיכה בטהורים ואם נאמר שתכף הוא לא מדאורייתא א"כ גם טמאים יכולים לסמוך, ויש לומר להיפך שסמיכת אשם מצורע אינה מדאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה הוא מדאורייתא, **עמוד ב** ורבינא אומר שעולא אמר שביאה במקצת היא ביאה רק לענין מלקות, ורבינא אמר בשם ר' אבהו שדברי ר"ל נאמרו לענין טמא שנגע בקודש ששנינו שר"ל אמר שטמא שנגע בקודש לוקה והוא למד מהפסוק בכל קודש לא תגע ולר' יוחנן אינו לוקה שבכל קודש נאמר על תרומה, אך קשה שר"ל למד מהפסוק בכל קודש לא תגע לאזהרה לאוכל קודש שלוקה ור' יוחנן אמר בשם ברדלא שלומדים גזירה שוה טומאתו טומאתו מביאת מקדש שכמו ששם ענש והזהיר כך בטמא שנגע בקודש ענש והזהיר, ויש לומר שנגיעה לומדים ממה שהתורה נקטה בלשון נגיעה ואזהרה לאוכל למד ר"ל ממה שקודש הוקש למקדש, ויש ברייתא כדברי ר"ל שמבכל קודש לא תגע לומדים אזהרה לאוכל, ואין לומר שזה אזהרה לנוגע שהתורה מקישה בכל קודש לא תגע ואל המקדש לא תבא והוקש קודש למקדש כמו שבמקדש זה איסור שיש בו נטילת נשמה,

דף לד כך בקודש מדובר בעבירה של כרת ובנוגע ודאי אין כרת אלא מדובר באכילה, אך קשה שמפסוק זה לומדים שלטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה שר"ל אמר שלוקה מהפסוק בכל קודש לא תגע בין קודם זריקה בין לאחר זריקה ולר' יוחנן אינו לוקה כי לומדים כדברי ברדלא מגזירה שוה טומאתו טומאתו והעונש הוא רק לאחר זריקה, ויש לומר שהתורה יכלה לכתוב בקודש לא תגע והיא כתבה בכל קודש ללמד אזהרה לטמא שנגע בקודש.

אביי אומר שנחלקו ר' יוחנן ור"ל באוכל קודש קודם זריקה רק בטומאת הגוף אך בטומאת בשר לכו"ע לוקה שכתוב והבשר כל טהור יאכל בשר לרבות עצים ולבונה שאינם ראויים לאכילה ובכ"ז התורה רבתה אותם, ורבא אומר שנחלקו בטומאת הגוף אך בטומאת בשר לכו"ע אינו לוקה כיון שלא קוראים בו וטומאתו עליו ונכרתה לכן לא קוראים בו והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל ומה שריבו עצים ולבונה מדובר כשקדש בכלי שקרבו כל מתיריו כמו ששנינו שדבר שיש לו מתירים חייב על טומאה משקרבו מתיריו ודבר שאין בו מתירים משקדש בכלי.

מי שהעלה אברי טמאה על המזבח לדעת ר"ל לוקה שהתורה אמרה להעלות טהורה ולא הבא מכלל עשה הוא לאו, ולא יוחנן לא לוקה על לאו שבא מכלל עשה, ור' ירמיה מקשה ששנינו על הפסוק אותה תאכלו ולא טמאה ולא הבא מכלל עשה הוא עשה, ור' יעקב אמר לר' ירמיה, בן תחליפא אני אסביר לך שר' יוחנן ור"ל לא נחלקו באברי טמאה אלא באברי חיה שלר' יוחנן עובר בעשה שהתורה אמרה להקריב בהמה ולא חיה, ולר"ל אינו עובר כלל שכתוב להקריב בהמה למצוה, ורבא מקשה מהברייתא ששנינו אילו נאמר קרבן לה' בהמה היינו אומרים שחיה בכלל בהמה כמו שכתוב זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כבשים ושה עזים איל צבי ויחמור, והתורה אומרת בקר וצאן שרק הם יקרבו ולא חיה ואין לומר שהתורה אמרה שלכתחילה לא יביא אך אם הביא כשר וזה דומה לתלמיד שרבו אמר לו הבא לי חיטים והביא לו חיטים ושעורים שאינו כמעביר על דבריו אלא כמוסיף על דבריו וכשר, אלא כתוב בקר וצאן למעט